

Kuntaliitto
Kommunförbundet

**“Virallista ja ikävää,
vapaaehtoista ja hauskaa”**

Ympäristönsuojelupäivät 2007

Lammin biologinen asema 3. – 4.10.2007

Osioon “virallista ja ikävää”

Ympäristöasiantuntija Vesa Valpasvuo

Jutun juoni

Hallinto ja hallintomenettelyt yms.

- PARAS –hanke aiheuttanee tarkistustarpeita mm. johtosääntöihin
- valitusosoitukset ja sähköinen asiointi
- YSL:n toimeenpanoon liittyen esille tullutta
- Ympäristölupajärjestelmän ja –hallinnon tehostaminen
 - missä mennään nyt
 - ympäristölupamenettelyn keventämisen keinoista
 - Kuntaliiton kannasta
- Muuta ajankohtaista (jos aika riittää)
 - maaperästrategiasta ja –direktiivistä
 - hajajätevesityöryhmä 25.5.07 – 31.12.09
 - maa-ainesopastyöryhmä 21.4.06 – 31.3.07 – 30.11.07

Ympäristönsuojelun tehtävien järjestäminen kunnassa

Johtosäntö vai lautakunnan päätös

Valtuusto hyväksyy johtosäännön, jossa

- määrittelee mikä ltk on kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
- antaa luvan ltk:n toimivallan delegointiin viranhaltijoille KYHL 7 § (KuntaL 14 §)
- ltk päättää delegoinnista viranhaltijoille
 - valitustie oikaisuvaatimus - kunnallisvalitus (KuntaL 88 §)

Johtosääntö vai lautakunnan päätös

Eräät erityiset asiat:

Tiedonsaanti- ja tarkastusoik.YSL 83§, JäteL 54§

Viranhaltijan kiireellinen määräys YSL 89§

- lautakunnan määräämä viranhaltija
- ei ole johtosääntöasia, ei delegointia,
- on määräämistä, ao. lautakunta määrää päätöksellään
- valitustie hallintovalitus YSL 96 § (VHO)
- JäteL 66 § (alueellinen HO)

Valitusosoituksiin sähköiset osoitteet

Oikaisuvaatimus tai valitus voidaan nykyään saattaa yleensä vireille myös sähköpostilla tai telefaxilla (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 7 §

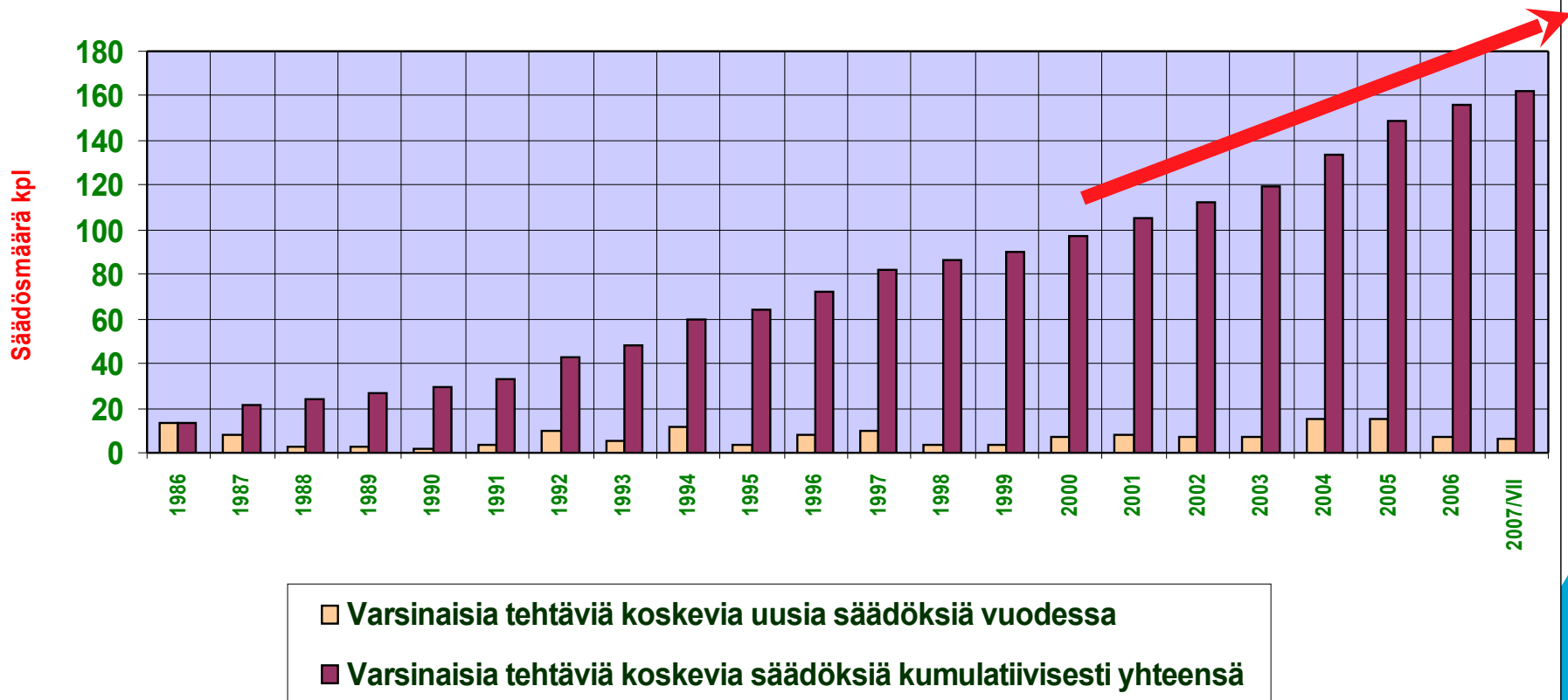
Oikaisuvaatimusohjeisiin ja valitusosoituksiin tiedot muutoksenhakuviranomaisen telefax-numerosta ja sähköpostiosoitteesta!

Muuten ohje tai osoitus on virheellinen ja voi tulla hankaluutta valitusajan laskemisessa!

Ympäristönsuojelulain toimeenpanon osalta esille tullutta ...

- määräaikaiset luvat
 - SYKEN opas valmisteilla
- toistaiseksi voimassa olevien lupien muuttaminen, lupamääräysten tarkistaminen
 - tarvitaan joustavampaa työkalua -> säädösmuutos tarpeen
- voimaanpanolain mukaiset asiat
 - ilmoituksen perusteella hyväksytty toiminta -> lupamääräystarve myöhemmin; joustava työkalu puuttuu -> säädösmuutos tarpeen
- tarkkailusuunnitelma/-määräykset (YSL 46 §)
 - menettelyn soveltamisalan laajentaminen -> säädösmuutos tarpeen
- vakuudet jäteasioissa (Ympäristöopas 119 (2005))
 - ympäristöluvan edellytys
 - missä vaiheessa annetaan ?
 - lupaa ei ole otettu käyttöön
 - -> säädösmuutos tarpeen

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävien kehitys 1986 - 2007/VII

Ympäristölupajärjestelmän ja -hallinnon tehostaminen – missä mennään nyt

TAVOITTEET

- ympäristöluvut keskitetään yhteen valtion lupaviranomaiseen ja kuntiin
- lupien valvonta jää alueellisille ympäristökeskuksille ja kunnille
- lupavelvollisten määrää vähennetään ja luvitusta korvataan muilla hallinnollisesti kevyemmällä menetelmillä
- lupien sähköistä käsittelyä tehostetaan
- hankkeelle määritellään tuottavuustavoitteet
- otetaan huomioon PARAS-hankkeen vaikutukset sekä vesilain uudistus

Ympäristölupajärjestelmän ja -hallinnon tehostaminen – missä mennään nyt

ORGANISOINTI

- ProjektI I. Ympäristölupamenettelyn keventäminen (YMPY)
 - alatyöryhmät (lisää jäljempänä)
- ProjektI II. Ympäristölupahallinnon uudistaminen (LUHA)
- ProjektI III. Ympäristölupaprosessin sekä -päätösten tietosisällön ja rakenteen kehittäminen (LUTU)
- Koordinaatioryhmä (vastaa projektien linjausten ja työn yhteensovittamisesta)
- Projektien arviointi- ja seurantaryhmä

- Projektien I-III väliraportit 31.1.2007, lausunnoilla keväällä 2007

Ympäristölupajärjestelmän ja -hallinnon tehostaminen – missä mennään nyt

ORGANISOINTI 2

- ProjektI I. Ympäristölupamenettelyn keventäminen (YMPY)
 - alatr. pienet polttolaitokset (PINO) (Kuopio, Lahti)
 - alatr. polttoaineiden jakeluasemat (JANO) (Helsinki, Heinola)
 - alatr. eläinsuojat (Lappeenranta, Kurikka)
 - normiehdotukset 15.9.2007 mennessä
 - YM:n virkatyönä murskaamot ja asfalttiasemat (MURAUSta)
 - alatr. selvittämään jäteasioiden hyväksymismenettelyjen keventämismahdollisuuksia (PIKAJÄTE)
 - asetettu myöhemmin, ehdotus 31.10.2007 mennessä

Projekti III

Ympäristölupaprosessin sekä –päätösten tietosisällön ja rakenteen kehittäminen

Keskeisiä tavoitteita ovat:

1. Nopeuttaa ympäristöluvan saantia
 - tehostamalla henkilöstöresurssein käyttöä
 - kehittämällä menettelyjä, joilla parannetaan
 - lupahakemusten tasoa ja
 - luvan valmistelua ja kirjoittamista
2. Parantaa ympäristölupien vertailukelpoisuutta
 - luomalla menettelyt, joilla määritetään ympäristöluvulle asetettavat tavoitteet ja vertaillaan lainvoimaisten lupien tasoa asetettuihin tavoitteisiin
3. Parannetaan kansalaisten tiedonsaantia ympäristöluvista ja niiden valvonnasta

Projekti III

Ympäristölupaprosessin sekä –päätösten tietosisällön ja rakenteen kehittäminen

Kehittämistä tehdään pääasiassa valtion lupa- ja valvontaviranomaista varten

Jatkokehittelyyn tulee ?:

- valtion ja kuntien ympäristölupaviranomaisille **yksi yhteinen järjestelmä**
 - jota ylläpidetään ja josta haetaan tietoa kunkin omilla operatiivisilla järjestelmillä

Projekti II

Ympäristölupahallinnon uudistaminen

- **Uusi Ympäristölupavirasto**

- yksi viranomainen, jolla tehtävien hoidon kannalta riittävästi toimipaikkoja
 - Helsinki, Kuopio, Oulu; mahdollisesti joku (jotkut) seuraavista Kokkola, Tampere, Turku, Vaasa

- Alueellisten ympäristökeskusten lupatehtävät siirtyy Ympäristölupavirastoon
- AYK:n lupahenkilöstöstä ainakin osa siirtyy
- AYK toimii jatkossa **valvontaviranomaisena**

- **Hallitusohjelmaan perustuva aluehallinnon uudistamishanke käynnistymässä**

- hankkeessa selvitetään ja tarkastellaan aluehallintoviranomaisten eli ainakin lääninhallitusten, TE-keskusten, ympäristökeskusten sekä maakunnan liittojen, tiepiirien ja metsäkeskusten tehtäviä

Projekti I

Ympäristölupamenettelyn keventäminen

- **Lähtökohtina keventämisen** keinovalikoimassa
 - lupakynnyksien nosto
 - normiohjauksen kehittäminen
 - ilmoitus- ja rekisteröintimenettelyn laajempi käyttöönotto
 - lupien uusimis- ja tarkistusmenettelyjen kehittäminen
 - ympäristöjärjestelmien hyödyntäminen
 - mallilupien, hakemusohjeiden ja muiden ohjeiden kehittäminen normiohjauksen tueksi
 - jälkivalvonnan hyödyntäminen

Projekti I

Ympäristölupamenettelyn keventäminen

Lupakynnyksien nostamisen lähtökohtatoimia mm.

- poistetaan nykyisestä ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n laitosluettelosta toimialoja, joissa lupaa ei nykytiedon mukaan tarvita toiminnan ympäristövaikutusten vähäisyyden vuoksi
- tarkistetaan lupavelvollisten toimintojen kapasiteettien alarajoja
- tarkennetaan lupavelvollisten toimintojen prosessikuvauksia toimialojen sisällä
- poistetaan luvanvaraisuuden piiristä laitokset, joilla toiminnan jätevedet ovat ainoa merkittävä ympäristövaikutusten aiheuttaja ja jätevedet ohjataan puhdistamoon, jolla on ympäristölupa tai jätevedet käsitellään suljetussa jätevesien käsittelyjärjestelmässä.

Projekti I

Ympäristölupamenettelyn keventäminen

Toimivaltajaon muuttamisen lähtökohtia

- vähäisempiä ympäristöhaittoja aiheuttavat kunnille (ei kuitenkaan uusia toimialoja)
- YSA 6 ja 7 §:ien tarkistuksia
- kuntien ja valtion välillä säilytetään nykyiseen työmäärän jakoon perustuva tasapaino, joten
 - lupakynnysten noston
 - normiohjauksen
 - ilmoitusmenettelyn synnyttämän työmäärän säästön johdosta
- -> kuntien työmäärä vähenee
- -> jälkivalvonnan tarve lisääntyy
- -> suunnitelmallinen valvonta maksulliseksi

Projekti I

Ympäristölupamenettelyn keventäminen

- **Rajapinnat muuhun lainsäädäntöön**
 - selvitetään mahdollisuudet
 - ympäristönsuojelulain ja kemikaalilainsäädännön mukaisen ennakoivalvonnan työnjaon kehittämiseksi
 - maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisten lupamenettelyjen yhdistämiseksi

Projekti I

Ympäristölupamenettelyn keventäminen

Alatyöryhmien esityksistä

- Eläinsuojat
 - Sovelletaan edelleen ympäristölupamenettelyä
 - lupaharkintaa ja tarkistusmenettelyä yksinkertaistetaan ja kevennetään
 - lupakynnys nykyisenä, toimivaltarajaa yhdenmukaistetaan
 - oppaat ja ohjeet uudistetaan
- Jakeluasemat
 - asetusluonnos polttonesteiden jakeluasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista
 - hyväksymismenettely / tietojärjestelmään merkitseminen

Projekti I

Ympäristölupamenettelyn keventäminen

Alatyöryhmien esityksistä

- Pienet polttolaitokset
 - asetusluonnos polttoaineteholtaan alle 50 MW energiantuotantoyksiköiden ympäristönsuojeluvaatimuksista
 - tietojärjestelmään merkitseminen
- Murskaamot ja asfalttiasemat
 - normi sekä ympäristöluvanvaraisille että alle 50 päivän toiminnoille
- Jäteasiat
 - esitys valmistunee lokakuun loppuun

Projekti I

Ympäristölupamenettelyn keventäminen

I LUONNOS YSL:n muutoksista

- 2 luku Asetukset ja määräykset
 - 12 § Eräät toiminnot
- 4 luku Ympäristöluvan tarve
 - 30 § Poikkeus luvanvaraisuudesta
- Uusi 9 a luku. **Hyväksymismenettely** ("pikkulupa")
 - 59a § Ilmoitus toiminnan hyväksymistä varten
 - 59b § Ilmoituksen tarkastaminen ja mahdollisuus toiminnan aloittamiseen

Projekti I

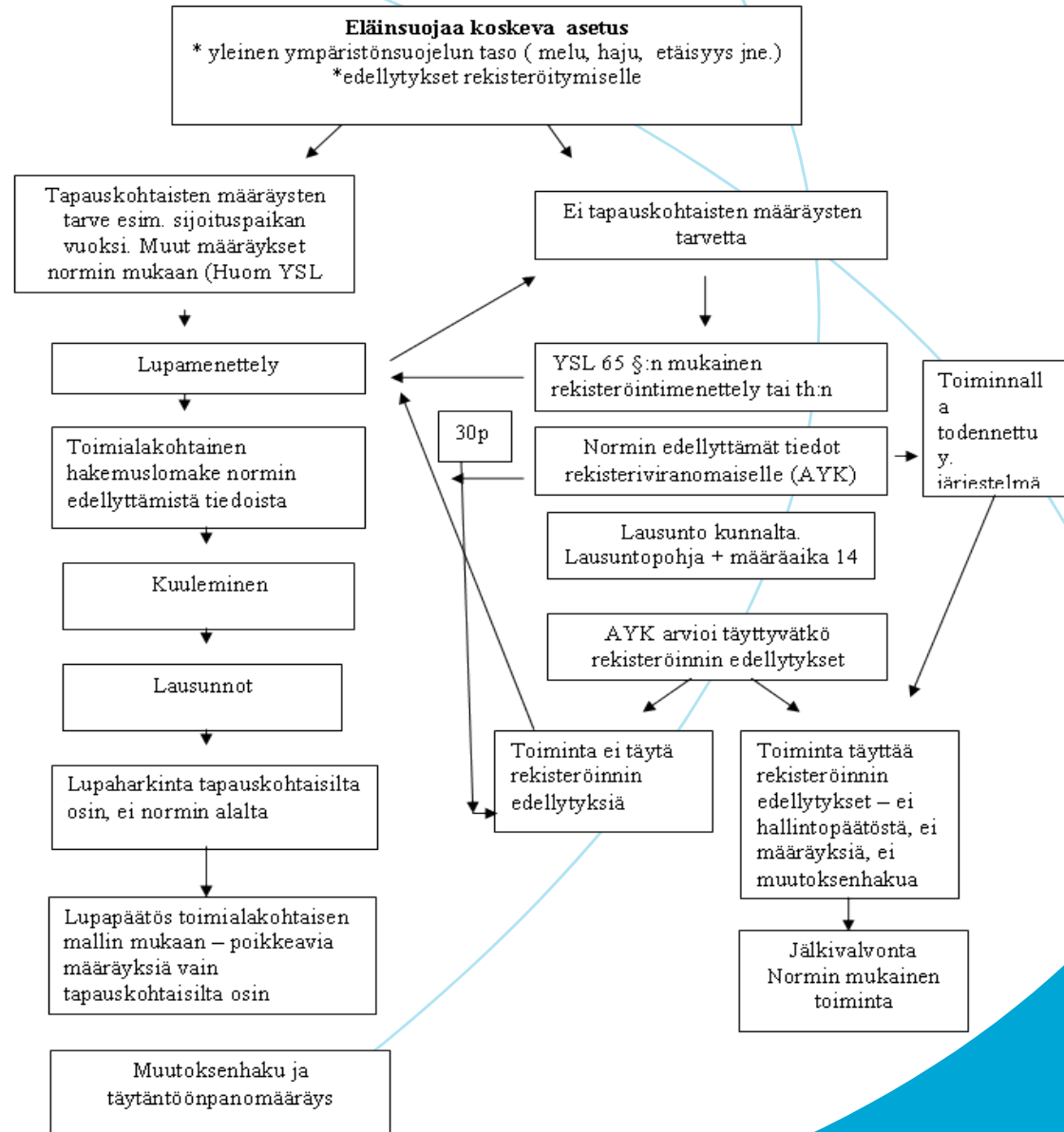
Ympäristölupamenettelyn keventäminen

I LUONNOS YSL:n muutoksista 2

- Uusi 9 a luku **Hyväksymismenettely** ("pikkulupa") jatkoa
 - 59c § Asian siirto lupamenettelyyn
 - 59d § Ilmoituksen käsittely
 - 59e § Päätös toiminnan hyväksymisestä
 - 59f § Ilmoitus toiminnan muuttamisesta
- 10 luku **Ilmoitukset eräissä tilanteissa** ja tietojärjestelmään merkitseminen
 - 65 § Toiminnan ilmoittaminen tietojärjestelmään

Ympäristölupamenettelyn keventäminen

**Hyväksymis-
menettely**

KL:n alustavia heittoja keskusteluun

Keventäminen todelliseksi

Esitetty ei kevennä, emme lämpene luonnokselle, jossa

- ilmoituspohjainen hyväksymismenettely
- aloitus mahdollinen 60-90 pv ilmoituksesta
- lupakäsittelyn laajuinen menettely
- viranomaisella vastuu edellytysten täyttymisestä
- päätös kuin lupapäätös

✂ → ei rauhaa käsitellä asiaa?

✂ → selkä seinää vasten?

KL:n alustavia heittoja keskusteluun

Keventäminen todelliseksi 2

Keventäminen on järkevää

- luodaan ympäristölupaa kevyemmät työkalut
 - kohdennettuna oikealla tavalla erilaisiin toimintoihin
 - reunaehdot ja "sapluuna" asetuksella

Hyväksymismenettelyjä

7. Ympäristölupamenettely (nykyinen menettely)
8. Kevennetty ympäristölupamenettely (uusi; "pikkulupa")
9. Ilmoitusmenettely (nykyisen menettelyn pohjalta; on luonteeltaan lupa)
10. Rekisteröitävät (aito ilmoitus)

KL:n alustavia heittoja keskusteluun

”Pikkulupa” eli kevennetty ympäristölupa

- Asetuksella säädettäisiin toiminnot ja niiden ympäristönsuojeluvaatimuksista
- Toimintaa ei saisi aloittaa ennen päätöksen antamista.
- Hyväksymishakemuksen käsittelyssä noudatettaisiin hallinnon yleisiä säännöksiä
 - Yleensä asianosaisten kuuleminen, vaikuttamismahdollisuuden varaaminen, kuulutuksia, tarkastuksia.
- Toimivalta voisi sopia joissain asioissa valtion viranomaisellekin.

KL:n alustavia heittoja keskusteluun

Ilmoitusmenettely (YSL 10 ja 12 luvut)

Asetuksella säädettäisiin toiminnoista ja laajennettaisiin tarpeellisilta osin olemassa oleva sapluuna:

Esim. meluilmoitus- tai PIMAmennettely:

- päätös, luonteeltaan lupamenettely, mutta kuulemiselle yms. on kynnys.

Soveltuu hyvin vain

- selkeisiin asioihin
- ilman suurempia osallistumisjärjestelmiä ja
- korostaen toiminnanharjoittajan omaa vastuuta, kun
- toiminta voi alkaa määräajassa ilman viranomaispäätöstä.

KL:n alustavia heittoja keskusteluun

Työvälineitä tehostamaan menettelyjä

Jo nykyisessä meluilmoitusmenettelyssä hankaluutta

- saada ilmoituksia ajoissa ja
 - päätöstä tehtyä ennen toiminnan alkamista, mikä
 - ei välttämättä johdu viranomaisesta.
-
- Uudet ilmoituksenvaraiset pitää valita niin, että
 - ei yleensä olisi tarpeen kuulla, kuulutella tai varata vaikuttamismahdollisuutta.
 - Lakiin voimakkaammat keinot keskeyttää ilmoituksenvarainen toiminta

KL:n alustavia heittoja keskusteluun

”Rekisteröinti”

Asetuksella säädetään toiminnot, jotka rekisteröidään tietojärjestelmään (”valvontailmoitus”)

- Aito ilmoitusmenettely
 - Ilman hallintoprosessia, osallistumisjärjestelmiä
 - (edellytysten tutkimista??)
- sellaiset toiminnot
 - joiden luvanvaraisuutta EU ei edellytä ja
 - jotka hoituvat jälkivalvonnalla

Maaperästrategia ja -direktiivi

- **Maaperästrategiaehdotuksen päätavoitteena**
 - estää maaperän heikentymisen jatkuminen ja varmistaa maaperän kestävä käyttö
 - palauttaa heikentyneelle maaperälle tila, joka vastaa vähintään kyseisen alueen tämänhetkistä ja suunniteltua käyttöä.
- **Maaperädirektiiviehdotus sisältää säännöksiä mm:**
 - maankäyttäjien velvoittamisesta ennalta ehkäisemään tai minimoimaan maaperän toimintoja merkittävästi heikentävien toimien vaikutuksia;
 - maaperän sulkemisesta aiheutuvien ongelmien lieventämisestä;
 - eroosion, orgaanisen aineksen vähenemisen, tiivistymisen, suolaantumisen ja maanvyörymien riskialueiden määrittämistä sekä kansallisten toimenpideohjelmien laatimisesta näille alueille;
 - velvollisuudesta ennalta ehkäistä maaperän pilaantumista;

Maaperästrategia ja -direktiivi

- jäsenvaltioiden velvollisuudesta kartoittaa pilaantuneet alueet määrittelyyn menettelyyn mukaisesti eli tunnistaa ensin alueet, joilla on ollut mahdollisesti pilaavaa toimintaa, tutkia ne sekä arvioida merkittävien kohteiden riskit;
- maaperän tilaa koskevan selvityksen laatimisesta mahdollisesti pilaantunutta aluetta myytäessä;
- sen varmistamisesta, että pilaantuneet alueet kunnostetaan sekä luodaan mekanismit sellaisten alueiden kunnostamisen rahoittamiseksi, joiden osalta aiheuttajaa ei saada vastuuseen;
- kansallisen kunnostusstrategian laatimisesta;
- tietoisuuden parantamista koskevista toimista ja yleisön osallistumista koskevien menettelyjen noudattamisesta;
- raportointivelvollisuudesta sulkemista koskevista toimista, riskialueista ja niitä koskevista toimenpideohjelmista, pilaantuneiden alueiden kartoituksesta, kansallisesta kunnostusstrategiasta ja tietoisuuden lisäämiseen tähtäävistä toimista määrä-ajoin;

Hajajätevesityöryhmä

- Työryhmä asetettu 25.5.2007; määräaika → 31.12.2009
- Työryhmän tarkoituksena on edistää talousjätevesi asetuksen (542/2003) toimeenpanoa ja koordinoita eri osapuolten yhteistyötä
- Työryhmän tehtävänä on selvittää asetuksen toimeenpanon merkittävimmät ongelmat sekä tehdä toimenpide-ehdotuksia ja suosituksia niiden poistamiseksi ja toimeenpanon toteuttamiseksi säädetyin siirtymäajan puitteissa liittyen mm.
 - **rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisiin**
 - jätevesijärjestelmien suunnittelijoihin
 - jätevesijärjestelmien käyttöön ja huoltoon
 - jätevesijärjestelmiä ja niiden toimivuutta koskevan luotettavan ja puolueettoman tiedon välittämiseen kiinteistönhaltijoille ja suunnittelijoille
 - jätevesilietteisiin ja muihin ylijäämäaineisiin
 - kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien ja viemäroinnin rajapintaan

Maa-ainesten ottamista ja ottamisen jälkihoitoa koskevan oppaan uusiminen

- Työryhmä asetettu 21.4.2006
 - määräaika 31.3.2007 → 30.11.2007
 - uusittu opas valmis ja netissä alkuvuodesta 2008
- Oppaassa tulee käsitellä:
 - ottamisen sääntelyyn keskeisesti vaikuttavaa lainsäädäntöä
 - ottamisluvan hakemista, ottamissuunnitelman laatimista ja sisältövaatimuksia
 - ottamisen valvontaa
 - alueellisia suunnitteluperusteita ja ainesten kestäväää käyttöä
 - luonnon monimuotoisuuden sekä pohja- ja pintavesien suojelutarpeita
 - kallio- ja rakennuskivilouhosten erityiskysymyksiä; sekä
 - ottamisalueiden jälkihoitoa ja -käyttöä